

Protokoll fra møte i Hovedkomiteen i VKM Torsdag 13. september 2007 kl 1000-1530

Fra Hovedkomiteen:

Åshild Krogdahl (møteleder), Bjørn Næss, Espen Rimstad, Erik Dybing, Knut Berdal, Inger-Lise Steffensen (stedfortreder for Jan Alexander), Janneche Utne Skåre, Marit Aursand, Margaretha Haugen, Tore Håstein (stedfortreder for Wenche Farstad), Leif Sundheim, Helge Klungland, Helle Margrete Meltzer

Forfall

Wenche Farstad, Jan Alexander, Øyvind Lie, Ørjan Olsvik

Fra sekretariatet til VKM:

Kirstin Færden, Tron Gifstad, Anne Finstad, Arne Mikalsen, Tor-Øystein Fotland, Marie Louise Wiborg, Knut-Albert Solem, Elin Thingnæs, Siamak Yazdankhah og Beate Furuto Folgerø (ref.)

Andre

Bjørn Gondrosen, Gisken Thoen, Vigdis Finstad (Mattilsynet)

Sak 17/07 Konstituering av møtet (habilitet, protokoll, oppfølgingssaker)

Det var ingen kommentarer til innkallingen. Ingen av medlemmene meldte seg inhabile til noen av sakene på dagsordenen.

Oppfølging av saker fra forrige møte:

Sak 22/06 Samvirkende toksiske effekter av stoffer i blanding. *Ad hoc*-gruppen skal ha møte i begynnelsen av oktober. Gruppen regner med å ha ferdigstilt sitt arbeid slik at Hovedkomiteen kan sluttbehandle uttalelsen på møtet i januar 2008.

Sak 11/07 Mattrygghet ved samhandel og import. Saken ligger for tiden i sekretariatet som jobber med et utkast til risikoprofil.

Vedtak:

Dagsorden godkjennes.

Sak 10/07 Mål og strategier for VKM 2007-2010

Åshild Krogdahl presenterte saken og ba Hovedkomiteen komme med innspill til utvikling av VKMs plandokumenter 2007-2010. Utkastet som var sendt ut ble endret i løpet av møtet og nytt utkast er vedlagt protokollen.

Vedtak:

Faggruppene bes utarbeide sine virksomhetsplaner innen neste møte i Hovedkomiteen.

Sekretariatet arbeider videre med saken i henhold til innspill fra Hovedkomiteen og faggruppene og legger frem et nytt utkast for behandling på neste møte

Sak 18/07 Aktuelle tema for "selvinitiering"?

Bjørn Næss presenterte problemstillingen. I VKMs første 3-årsperiode benyttet komiteen seg i liten grad av muligheten til å ta opp saker på eget initiativ, og det ble invitert til diskusjon om denne praksis skulle videreføres eller om nivået av selvinitierte saker skulle økes.

Følgende innspill fremkom under diskusjonen:

- Spørsmålet om bærekraftighet bør inkluderes i risikovurderingene ble reist, men det ble enighet om at dette ligger utenfor VKMs mandat
- Mattilsynet imøteser gjerne at VKM tar opp de spørsmålene som komiteen ser at det er nødvendig å risikovurdere
- Generelt kom det innspill om at det er viktig at VKM ser fremover og bruker sin samlede kompetanse til å finne nye viktige spørsmål som bør risikovurderes
- Når VKM finner temaer som bør initieres er det riktig å ta kontakt med Mattilsynet for å se om det er grunnlag for en bestilling
- Det var enighet om at man bør finne en annen benevning på disse sakene

Vedtak:

Hovedkomiteen anmoder faggruppene om å ha temaet selvinitiering på dagsordenen, slik at VKM til enhver tid gjør de risikovurderinger som er nødvendige. Kontakten med Mattilsynet er viktig i denne sammenhengen.

Sak 19/07 Mattilsynets bruk av risikovurderinger fra VKM 2007

Mattilsynets nye kontaktperson for VKM, Bjørn Gondrosen, la frem en oppsummering av Mattilsynets håndtering av de risikovurderingene som er oversendt hittil i 2007.

Oppsummeringen er vedlagt protokollen.

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning

Sak 20/07 Ny norsk kostholdsundersøkelse?

Leder av Faggruppe 7, Margaretha Haugen, orienterte om status for de nye landsrepresentative kostholdsundersøkelsene. Alle kostholdsundersøkelser utføres ved Universitetet i Oslo på oppdrag fra Sosial- og Helsedirektoratet.

Spekost: Førrige undersøkelse er fra 1998-99. Det er gjennomført en ny kohort-undersøkelse (ved 6 mnd og 12 mnd alder) der ca 3000 foreldre ble bedt om å delta. Data for Spekost 2007 er ferdig innsamlet, og rapporten skal ferdigstilles årsskiftet 2007/2008 og sommeren 2008 for henholdsvis 6 mnd og 12 mnd gamle spebarn.

Småbarnskost: (2 åringer) Førrige undersøkelse er fra 1998-99. Ca 3000 foreldre er bedt om å delta. Arbeid med å samle inn data er i gang, og rapport skal foreligge i slutten av 2008.

Norkost: Førrige Norkost-undersøkelse var i 1997. Avtale for forprosjekt til Norkost 3 underskrives i disse dager. Forprosjektet starter 1. september, og rapport fra forprosjektet skal foreligge 1. november 2008. I forprosjektet skal det utvikles en modul for kostberegning av gjentatte 24 timers recall, som anbefalt av VKM i vår høringsuttalelse, og prosjektet skal

piloteres med ulike typer belønning for å øke deltakerprosenten. Selve undersøkelsen gjennomføres antagelig i 2009-2010.

Ungkost: Forrige undersøkelse ble gjort i 2000. Det er ikke diskutert oppstart for ny Ungkost.

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning

Sak 21/07 Kreditering for VKM-arbeid

Leder av Faggruppe 7, Margaretha Haugen, orienterte om problemstillingen som presentert i saksframlegget, og komiteen ble invitert til å komme med innspill.

Følgende innspill fremkom under diskusjonen:

- I følge Folkehelseinstituttets interne reglement kan risikovurderinger inngå som grunnlag for kreditering i tillegg til vitenskaplige publikasjoner og annet vitenskaplig arbeid.
- Ved universiteter og høyskoler vurderes ikke risikovurderinger som vitenskaplig arbeid
- Det kom et forslag om at regelverket for Folkehelseinstituttet gjøres kjent for andre FoU-miljøer som har VKM-medlemmer ansatt

Vedtak:

Det nedsettes en liten arbeidsgruppe med medlemmer fra Hovedkomiteen og sekretariatet som arbeider videre med saken. Arbeidsgruppen tar opp saken med overordnede departementer.

Sak 22/07 VKMs deltagelse i EFSA-samarbeid

Direktør for VKM, Kirstin Færden, orienterte. Hovedkomiteen drøftet de enkelte samarbeidsprosjektene og uttalte seg om hvorvidt VKM bør være representert.

Vedtak om prosjektdeltagelse:

- Utvikling av harmonisert tilnærming til risikovurderinger i EU
 - Hovedkomiteen mener at sekretariatet kan delta i arbeidsgruppa på deres vegne
- Risiko/nytte ved folsyreberikning
 - Norge er allerede representert ved Helga Refsum fra Universitetet i Oslo
- Arbeidsgruppe på "emerging risks"
 - Leif Sundheim, leder for Faggruppe 9 ønsker å sitte som "observatør" i prosjektet fra Norge
- Harmonisert innsamling av kjemiske forekomstdata
 - Prosjektet ligger utenfor VKMs mandat og det er derfor ikke aktuelt å sende deltager på vegne av VKM
- Etablering av en database over vitenskapelige eksperter
 - Hovedkomiteen vil gjerne følge denne saken, men er usikker på om det er nødvendig å delta (aktivt).

Sak 23/07 Orientering om arbeidet i faggruppene

Faggruppe 1:

Arbeidet med ” Import og spredning av tarmpatogene bakterier med tørkede krydder og urter” er straks ferdig. ”Risikovurdering av bruk av probiotika til sykehuspasienter” er under arbeid. ”*Salmonella diarizona* under norske forhold, konsekvenser for dyr og mennesker som en del av matkjeden” var opprinnelig selvinitiert men faggruppen har nå fått en bestilling på dette temaet fra Mattilsynet. Det har også kommet en bestilling på ”Import og spredning av tarmpatogene bakterier med **friske** krydder og urter”, dette arbeidet er satt i gang nå.

Faggruppe 2:

Har ennå ikke hatt møte etter sommeren men skal ha to møter senere i høst. Faggruppen har nå 8 helserisikovurderinger av makroorganismer brukt som plantevernmidler til behandling.

Faggruppe 3:

Faggruppen har 12 risikovurderinger i arbeid, og har nå avsluttet sine første 2 miljørisikovurderinger av GMO. Disse har vært svært arbeidskrevende. Faggruppen har i denne sammenhengen også måttet avklare grensesnittet til faggruppe 2 når det gjelder bruk av sprøytemidler.

Faggruppe 4:

Ingen nye saker er avsluttet siden forrige møte i Hovedkomiteen. Faggruppen har fått et godt utkast til koffein-vurderingen fra faggruppens koordinator, her gjenstår kun sluttbehandling. Mattilsynet har bedt faggruppen om en oppdatering av risikovurderingen av NETSA-vurderingen fra 2004 da det har kommet nye studier som gir grunnlag for å utvikle en TDI. Faggruppen har også ” Eksponeringsmodell for stoffer som migrerer fra matkontaktmaterialer” og ”Vurdering av om sensibilisering innebærer en helseskade” til behandling. Dessuten er mange medlemmer av faggruppen involvert i *ad hoc*-arbeid.

Faggruppe 5:

Arbeidet i faggruppen er fremdeles hovedsakelig fokusert på miljøgifter. For tiden arbeides det med en risikovurdering av dioksiner og PCB i torskelever, her har det nettopp kommet nye forskningsresultater fra Tromsø. Mattilsynet har bedt faggruppen gjennomgå en ny rapport fra EFSA på ikke-dioksinlignende PCB for å se om konklusjonene i rapporten bør få konsekvenser for norsk forvaltning. Likeledes er faggruppen bedt om å vurdere om WHOs nye TEF på dioksiner og dioksin-lignende PCB kan gi grunnlag for endringer av tidligere kostholdsråd. Risikovurderingen av avløpsslam brukt som gjødsel er et stort arbeid med mange eksterne eksperter, denne bestillingen inkluderer også medisinerrester. I tillegg er mange fra faggruppen involvert i *ad hoc*-grupper

Faggruppe 6

Faggruppen har nettopp avsluttet vurderingen av et antimikrobielt stoff (Xyrex) som prosesshjelpemiddel brukt på råstoff til fiskemel. I samarbeid med Mattilsynet har faggruppen en ny bestilling under utforming; ”Kriterier for trygg bruk av vegetabiliske fôrmidler til oppdrettsfisk”. Dette blir en stor og spennende problemstilling. Faggruppen ser for seg at det i fremtiden vil komme flere nye oppgaver på fôr til oppdrettsfisk. I møtene hittil har faggruppen også brukt en del tid på rolleavklaring etc

Faggruppe 7

Faggruppen har hatt et møte siden oppnevningen, der ble Helle Margrete Meltzer valgt som nestleder. En ny bestilling er mottatt: Vurdering av risiko ved tilsetning av renfremstilte aminosyrer til næringsmidler". Faggruppen er nå i dialog med Mattilsynet om bestillingen. Det er nå avklart at helsepåstander skal bli et av fagområdene til faggruppen. Representanter for faggruppen deltar et seminar om denne problemstillingen i regi av EFSA i oktober. Neste møte i faggruppen er 16/10.

Faggruppe 8

Faggruppen har hatt ett møte siden sommerferien, der ble Tore Håstein valgt som nestleder. Det er mange saker under arbeid i faggruppen nå. Rapporten som skal oversendes EFSA om norske data vedrørende metoder for avlivning av sel ved fangst, er under ferdigstillelse. "Risikovurdering i forbindelse med utarbeidelse av en positivliste over dyr tillatt for fremvisning i sirkus" – her er faggruppen i dialog med MT om hvilke dyr som skal inkluderes. Faggruppen har fått bestilling på to risikovurderinger vedrørende hold av kylling, den ene omhandler tetthet, den andre lysforhold. Faggruppen vurderer om "Risikovurdering av religiøs slaktning uten bedøving før avlivning" ligger innenfor VKMs mandat. Det er også mottatt en foreløpig bestilling vedrørende risiko for lidelse ved hold av pelsdyr, med tentativ tidsfrist 1. februar og en foreløpig bestilling vedrørende "Risikovurdering av transport av fisk i lukket system" med frist 15. april.

Faggruppe 9

Faggruppen har for tiden tre saker under arbeid: "Risikovurdering av floghavre som (indirekte) planteskadegjørere" med frist 14. desember, "Risikovurdering av agurkgrønnmosaikkvirus" med frist 1. februar og "Risikovurdering av barkebillen *Ips amitinus*" som skal slutføres i april/mai. Videre er faggruppen i dialog med Mattilsynet vedrørende en prioritert liste over hvilke skadegjørere faggruppen skal risikovurdere i årene fremover.

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning.

Sak 24/07 Orientering fra VKMs deltagere i EFSA's paneler og nettverk

Erik Dybing, Scientific Committee: Neste møte 17-18 september. SC skal sette i gang en risikovurdering på nanomaterialer i mat og fôr. SC arbeider også med bruk "Benchmark dose" i risikovurderinger mens sikkerhetsvurdering av botaniske preparater er i slutfasen. Dybing leder SCs arbeidsgruppe på "Transparency in risk assessment" og deltar i gruppen som arbeider med spørsmål knyttet til dyrevelferd for forsøksdyr.

Bjørn Næss, nettverk for BSE Nettverket hadde møte i juni der de deltagende landene ga oppsummeringer av sine prosjekter på prionsykdommer. Nettverket frykter en økning av tilfeller av variant-Creutzfeldt-Jacob i de landene som importerte kjøttbenmel fra Storbritannia i perioden etter at bruk av kjøttbenmel var forbudt i EU.

Espen Rimstad, arbeidsgruppe for Blue tongue Ingen aktivitet.

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning.

Sak 25/07 Orientering fra sekretariatet

Vedrørende Hovedkomiteens reise til Brussel 20-21. november: 14 av medlemmene i Hovedkomiteen er påmeldt, en har ikke svart. Sekretariatet har bestilt rom til alle på Hotel President Nord <http://www.presidenthotels.be/> Alle medlemmer inviteres til en felles middag 20. november, sted kunngjøres senere.

Sekretariatet har engasjert en person som skal jobbe med miljørisikovurderinger av GMO på full tid.

VKM har fått invitasjon om deltagelse i en arbeidsgruppe på risk/benefit i regi av EFSA's Scientific Committee, 12 oktober kl 1000. VKM sender gjerne en person. E-posten med invitasjon er videresendt til Hovedkomiteen.

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning.

Sak 26/07 Eventuelt

Neste møte avholdes i Oslo i januar, dato avgjøres ved e-post-undersøkelse.

Møte 2/2008 avholdes i april/mai i Trondheim eller Tromsø.

Koordinator for Hovedkomiteen skal over i ny jobb og ble takket for innsatsen i VKM.